

גליון

מעיונא דמלכא

נז

שיעורי הקדמה ללימוד
תורת החסידות
מב"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל זי"ע

יו"ל ע"י
מכון שפה ברורה
להפצת תורתו ומשנתו של
הרה"ק מקאסוב זי"ע
פרשת שלח תשפ"ו

כל הוצאות עריכת והו"ל של הגליון

נתנדב ע"י

ידידינו היקר שביקרים
רודף צדקה וחסד בכל מאדו והוגו
בונה ומקים עולמות של תורה וחסד
איש האשכולות העושה גדולות

הרוצה בעילום שמו

לע"נ

הרה"ח מו"ה מרדכי ב"ר חיים אריה ע"ה
והוגתו מרת טויבא רבקה בת ר' יעקב יואל ע"ה

הרה"ח מו"ה שלום נחמן ב"ר חיים ע"ה
והוגתו מרת דבורה בת ר' משה אהרן ע"ה

והרה"ח מו"ה חיים אליהו ב"ר זאב ע"ה
והוגתו מרת שיינדל בת ר' אלעזר ליפא ע"ה

זכות הפצת מעיינותיו של אור שבעת הימים מרן הבעל שם הק'
ותלמידיו ז"ע, יגן בעדיו שידווח רב נחת דקדושה מכל יוצ"ח ושיתברך בכל
מעשי ידיו בשפע ברכה, והצלחה בכל עסקיו, וימצא חן וחסד בעיני אלקים
ואנשים בכל הפציו, מתוך עושר ואושר שלות הנפש
והרחבת הדעת כל ימי חייו

הגא' ימוד בגליון דה"ז

יהיה לעילוי נשמתו הטוהרה של

ב"ק אבינו רועינו אדונינו מורינו ורבינו

מרן שרגא פייביש בן מרן אברהם יהושע העשיל זצוק"ל

זכורו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל

ראה זו חדש!

בס"ד לכבוד הזמן הקדוש פתחנו מדור מיוחד על קול שפה ברורה

'עניני דיומא'

ובו יעודכן בכל יום שיעור מרבינו ז"ע הנוגע בו ביום בעניני פרשיות השבוע, זמני השנה, וכדומה.

שמעי ותחי נפשכם

מספרי קול שפה ברורה

ארה"ב - 718-400-7750

ארה"ק - 076-598-9014

ענגלאנד - 44-330-350-5779

גם ניתן לשמוע קטעים קצרים מעודכן בכל יום על הקו

כל הזכויות שמורות

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל toraskosov@gmail.com

יסודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

תאיר ארץ מכבודך

תיקון העולם בעבודת 'מ"ה החדש'

**'נתאוזה הקב"ה שיהיה לו דירה בתחתונים', בריאת העולם
על ידי הצמצום**

אוד מופלא רום מעלה בהבנת דברי האר"י הקדוש וסודות תורותיו, הבהיק לדורות הרה"ק המקובל האלוקי מרן הרש"ש זי"ע – רבי שלום שרעביא בפירושיו הרבים על הכתבים ובסידור התפלה 'נהר שלום' המסדר לתפארה את הכוונות על מכונם ותיקונם, עד שהיו אומרים (תלמידו מרן החיד"א זי"ע ב'שם הגדולים' חלק גדולים מערכת ש אות יז) שהוא זה ש'העמיד כוונות האר"י על בוריין כסדרן והלכתן' בהיותו חכם ומבין מדעתו בחכמת האמת³.

שנדד בין מדינות הערים מומבאי שבהודו, בגדאד שבעיראק, ודמשק שבסוריה, והשתקע בירושלים בישיבת 'בית א-ל' שם למד מפי מורו רבי יצחק חיון זי"ע עד שהתגלה לרבים.

ב. ראה בספר 'תוכחת חיים' (פרשת תצוה) לרבה של איזמיר הגה"ק רבי חיים פלאגי זי"ע שכתב על מעלותיו

א. שיעור זה נמסר סמוך ונראה ליומא דהילולא דיליה [נלב"ע י' שבט תקל"ז], ובנוי על יסודותיו.

הרש"ש [רבי שלום מזרחי - ידיע שרעבי] נולד בסביבות שנת ה'ת"ס-ת"פ לאביו רבי יצחק בצנעא שבתים, כבר מצעירותו נמשך לחלקי הסוד בתורה, ומנערותו השתוקק לחונן את עפר הארץ אליה הגיע אחר

אחד מן היסודות הגדולים שיצק הרש"ש המאירים עד היום הזה את תורת הסוד ודרך העבודה התמימה, הוא ביאורו ופירושו בענין שבירת הכלים ודרך העלאת הניצוצות שנפלו לתהומא רבה בבריאת העולם. היינו, מה נעשה בעת השבירה וכיצד מבררים את הטוב שנפל בתוך הרע להביא את העולם לידי התיקון השלם. ואף שפשוט ואין צריך לומר שהדברים הרמים הללו גבוהים מהשגתנו ואסור לאנשים הרודפים עוד אחר קנאה תאוה וכבוד לחשוב שאנו מבינים אותם על בורים כדי שלא לקצץ בנטיעות חלילה (ראה חגיגה יג-יד), מכל מקום הותר לנו ללמוד מהם את הנדרש עבורנו לעבודת המלך. ומפני עומק הדברים ואריכותם, נקדים מבוא קצר על פי פשט בביאור ענינים אלו מבלי לרדת לעומקם, שיסייעו בעדנו להוציא מהם דרך חיים כיצד ראוי להתקרב גבי מלכא.

בשנתאווה הקב"ה שיהיה לו דירה בתחתונים (תנחומא פרשת נשא טז), לא היה מציאות של תחתונים או עליונים – דבר הנראה כנפרד מאור ה', לפי שהקב"ה מלא כל הארץ כבודו (ישעיהו א ג) ולית אתר פנוי מיניה (תיקו"ז תי' ע קכב): ואורו האיר ובא באופן שווה בכל היקום כולו ללא שום שינוי והגבלה. ולכן כשרצה שיעלה לפניו נחת רוח דווקא ממקום שאין רואים בחוש ש'ה' הוא האלהים' ובכל אופן מעידים שהוא אלהינו ואין זולתו, הוכרח הקב"ה לעשות 'צמצום', היינו, לצמצם כביכול את אורו ית' באיזהו מקומן שלא יאיר כלפי חוץ, כדי שיבואו הברואים ויקלסו את שמו מהמקום הנמוך והחשוך הזה וישלימו בכך את רצונו שתהיה לו דירה בתחתונים.

אכן נודע, שאין הדברים כהויתן חלילה, שהשי"ת סילק את עצמו מהעולם וברא מציאות של גשמיות לבד, כי אין דבר בעולם שיכול להתקיים

הרמות: 'מצינו לגדול בתורה ובחסידות ומפורסם בקבלה רב שר שלום ז"ל זיע"א אשר אמרו עליו, כי הבטחה שהבטיח רבינו האר"י ז"ל לתלמידיו כשהיה טובל בתוך הטבילה כשהוליו לקוברו, שאמר להם, אם תזכו אבוא אליכם פעם אחרת (שער הגלגולים הקדמה לט), כי בא להם הרב האר"י ז"ל בגלגול בהרב שלום ז"ל'.

ולעמוד אפילו שעה אחת לולי זה שיש בו נקודת חיות תמידית מה' הנוסכת לו עוז וכח, וכל מהות הצמצום וההסתר הוא רק בספירות הקדושות: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות - שבהם מְנַהֵג ה' את עולמו, שהצטמצמו והתכסו כדי שיוכל לחול שם שמים גם בתחתיות ארץ, אבל לא בעצמיותו ית' שאין לו מציאות של צמצום והסתרי.

מציאות זו של 'צמצום' פירושה, שאור האלוהי שיש בתוך כל דבר כדי להחזיקו ולקיימו, מכוסה ומוסתר בחושך ענן וערפל הנמצאים סביבו עד שאין בכוחו להאיר מחוץ לכלי שבו הוא נמצא ולהביא למרחקים את אור ה' מפני החושך המצמצמו.

נקודת ההתחלקות ששם מתחלף כביכול האור הרוחני והמזוכך כפי שהוא בצורתו האמיתית - אלוהות ממש, שְׁיִרָאָה דבר גשמי ושפל כמו שהוא בעולמינו מחמת הצמצום הגדול, קרוי בלשון המקובלים והקדמונים 'כח היולי' - כח ממציא (לשון ספר החייט על מערכת אלוהות פרק ד), היינו הכח שמצמצם את הכח האלוהי ובורא אותו כמציאות גשמיות נפרדת מן הקדושה כדי שיעלו ממנו נחת רוח להשי"ת. כדי להתגבר על כח היולי, להסיר את ההעלם וההסתר המכסים לגמרי על האור

ד. זה לשון הרמב"ן (בראשית א א): **'אבל הוציא מן האפס הגמור המוחלט יסוד דק מאד אין בו ממש, אבל הוא כח ממציא מוכן לקבל את הצורה ולצאת מן הכח אל הפועל, והוא החומר הראשון, נקרא ליונים 'היולי', ואחר ה'היולי' לא ברא דבר, אבל יצר ועשו, כי ממנו המציא הכל והלביש הצורות ותיקן אותן'.**

ומעין זה כבר הוא בדברי הראב"ד ז"ל בפירושו לספר יצירה (הקדמה): **'וכבר נודע בחכמת הפילוסופים האלהיים, כי יש חומר**

ג. וכבר אמרנו (מעיינא דמלכא גליון לא) שגם כשהאדם פונה להתפלל ומבקש רחמים, אין הדבר שהוא מבקש לשנות את רצון ה' בעצמיותו ית', כי העצמיות איננה משתנה לעולם, וכל משאלותינו אינם אלא שהמידות הקדושות שהם דרכי ההנהגה שהטביע ה' בעולם ישתנו לטוב הנגלה והנראה לעינינו, וכל האומר שמתפלל לשנות את הדבר בעצמיותו אינו אלא טועה ומטעה, שאינו מבין שלא ניתן להעלות על הדעת כלום מה היא עצמיות הבורא.

האלוהי המחיה את כל העולמות, נצרך לזכך את הצמצום בעבודת עבודה למסור נפש לה' ולהתגבר על כל הנסיונות וההסתרות שמוסיפים ענני חושך המפריעים לאור ה' שבתוך הכלי לזרוח ולהאיר. וכפי שאכן רואים שבעולמות העליונים ששם הצמצום איננו גדול כל כך אזי המלאכים – שהם הכלים של אור ה' מאירים כל כך וגודלם כשליש עולם (חולין צא: ב"ר סח יב) לרמז שכוחם הרוחני מזריח והולך שליש עולם ואין מי שמסתיר ומפריע בעדם להאיר עד כדי כך. וכן היא המידה תמיד, שכלל שדבר מתגשם ויורד מטה מטה, כך ההסתר המכסה את הכלי מתעבה יותר, ומסתיר מהאור האלוהי להתפשט ולצאת, ונצרך יגיעה רבה להסיר את כל המסכים המבדילים שמצמצמים את אור ה' מלהזריח מהכלי החוצה ולגלות אורו ית' שבתוך כל חלקי הבריאה.

'מלמד שהיה בודא עולמות ומחריבן', שבירת הכלים

ברם נודע (ראה כל זה באורך בעץ חיים שער ט), שבעת השתלשלות הבריאה אירעה 'שבירת הכלים' שנתהווה מכח קליפת 'אנא אמלוק'. היינו,

מהיות לבוש בכח ד' יסודות, ולא היה זמן מן הזמנים שיעדרו כח היסודות ממנו. ולכן אמרו על החומר ההוא שאינו לא בכח ולא בפועל, אך הוא ממוצע במציאותו בין מה שבכח ובין מה שבפועל, והוא התחלת וראשית כל הנמצאים, וכל הנמצאים מכתר עליון ולמטה לא נמצאו כולם אלא מאמיתת מציאותו, ואינו עובר בדין בני חלוק ולא בדין הויה והפסד כי הוא ראשית המציאות.

וראה עוד בענין זה מדברי רבנו האר"י ז"ל ב'עץ חיים' (שער ג פרק י).

אחד מצוי והוא נושא לכח ד' יסודות והוא הנקרא בלשון יון 'היולי'. ומציאות החומר ההוא אינו כמציאות שאר הנמצאים, כי מציאות שאר הנמצאים הם נמצאים על אחת משתי דרכים והם מצויים בכח, על דרך משל, כמציאות השבולת בחטה, או השינים לולד בן יומו, אף שהחטה עתה אינה שבולת, ולא בן יומו בעל שינים, עתידים הם לצאת מן הכח הזה אל הפועל, וכאשר יצאו מן הכח אל הפועל סר מעליהם הכח הראשון. אבל החומר הנזכר רוצה לומר ה'היולי', לא סר

שכל אחת מן המידות העליונות הופיעה בתוקף עצום ובבחינת מציאות בפני עצמה, ולא הייתה התכללות ומזיגה בין הספירות, אלא כל אחת עמדה לבדה. ומאחר שלא היו המידות כלולות זו בזו, לא היו הכלים ראויים להכיל את ריבוי האור שהאיר בהם ונעשה מצב של 'אורות מרובים בכלים מועטים'. וכיון שכך, הכלים שהחזיקו את אותם אורות אלוהיים נבקעו ונשברו ולא יכלו לשאת את האור הכבד מהם עשרת מונים ונפלו לנוקבא דתהום רבה, ואף שעיקר האור עלה ושב למקורו הראשון, נשארו בתוך הכלים שירדו למטה, רפ"ח ניצוצות מהאור שהתערבו עם הכלים הצריכים בירור מתוך הקליפות שנפלו לשם, וזה כל עבודתנו עד היום הזה להשיבם למקור חוצבם.

תחת אותם הכלים שנשברו, עשה ה' עולמות חדשים מסודרים באופן שלא יכול להיות בהם שוב שבירה, וכאומרם ז"ל (ב"ר ג ז): "יהי ערב' אין כתיב כאן אלא 'ויהי ערב' (בראשית א ה), מכאן שהיה סדר זמנים קודם לכן. אמר רבי אבהו, מלמד שהיה בורא עולמות ומחריבן, עד שברא

נשמתה. וכן מצאתי בספר הישר (פרשת ויגש) שכאשר רצו בני יעקב להודיע את יעקב אביהם שעודנו יוסף חי, הוצרכו לשלוח את סרח בת אשר לסבבו בדברים שלא יבוא לו הדבר פתאום. וגם ידוע לחכמי הטבע (וראה רמב"ן מב כו) שבבוא פתאום איזה טובה לאדם אזי יתרחב הלב מאוד ומתוך הרחבת הלב הרבה יוצא מן הלב הרוח חיוני השוכן תוך הלב ויבא לידי מיתה. כן הדבר באורות העליונים, כשבא להם אור גדולה מלמעלה הוצרכו להרחיב כליהם ונתפרקו אבריהם וכו', וכבר נתבאר כי כל מעשה בראשית היה הכל על פי דרך הטבע.

ה. וביאור הדבר על פי פשוטו כתב בספר 'שערי גן עדן' (שער א פתח ה דרך ט) לתלמידו של הרמ"ק זי"ע: 'אם יבוא איזה בשורה טובה לאדם פתאום או איזה מציאה פתאום מתוך הרחבת הלב, יקרה לו עילוף ולפעמים מיתה לפי כח המקבל, כמו שמצינו בבני יעקב שכאשר פתחו שקם ומצאו כסף צרורות באמתחתיהם יצא לבם (בראשית מב כח), וכמעט שלא פרחו נשמתם. ובמעמד הנכבד [מתן תורה] מתוך רוב שמחה והנאה מזיו השכינה שבא להם פתאום פרחו נשמתם (שבת פח:), וכן מצינו באשתו של רבי עקיבא, שכאשר ראתה את רבי עקיבא מתוך רוב שמחה פרחו

את אלו, אמר: דין הניין לי, יתהון לא הניין לי. שהיו עולמות קודם העולם שלנו והם אותם עולמות נפולים שאמרנו, והעולם שלנו הוא זה שאיווה למושב לו והעלה חן לפניו (ב"ר ט ד).

את מושג זה שריבוי האור שובר את הכלים כשמתהלכים בגיאות של 'אנא אמלוך', מוצאים גם בחטאו של אדם הראשון, שקודם חטאו היה אדם קדמאה רוחני ממש כמו שהפליג ה'זוהר הקדוש' (ח"ג פג. ברע"מ) 'דלא הוה ביה מהאי עלמא כלום', ובחז"ל מצינו שמלאכי השרת כמעט קראו לו קדוש כמו הקב"ה (ב"ר ח י) והיו צולין עבורו בשר ומסננין לו יין כדי לשרתו (סנהדרין נט:), ובוודאי לא היה זה בשר ויין גשמיים רק רוחני ונעלה אשר אין לנו השגה בזה.

אלא שאז בא הנחש והחטיאו בחטא שכל מהותו הוא 'אנא אמלוך' שיאכל מעץ הדעת טוב ורע ויהיה כאלהים (בראשית ג ה), ומזה נפל אורו של אדם הראשון שכל הברואים כלולים בו (שמו"ר מ ג) לדיוטה תחתונה עד שנמשך ופגם ק"ל שנה בעיני קדושה, שמהות החטא הזה הוא הריחוק מהדביקות בה', והלך אחר תאוות נפשו ונפרד מה"י (עירובין יח:), ומאז מוטל על כל באי עולם לזקק ולהעלות אור זה מבין הקליפות, ורק כשיושלם הדבר יבוא התיקון השלם שכל הבריאה תהיה דבוקה בה' בקשר אמיץ וחזק וכבוד ה' יאיר בכל מקום.

העליון היה מסונן מכל שמרים שלפי גובה ערכו, וכענין יין המשומר בענביו.

ז. שפירשנו בגליונות הקודמים שחומרת החטא הוא מפני שנהנים מהנאת חימום העבירה ולא מביטול אל השי"ת, עיין שם, שהיפך הביטול הוא 'אנא אמלוך'.

ו. וראה ב'נפש החיים' (שער ב פרק ו בהערות): 'וענין זה הצליה והסינון, שכל כך גדלה כח נפשו של אדם הראשון סוד אדם קדמאה, יותר מערך כל כוחות עליוני העליונים, עד שגם המלאכים צלו לו המאכל שיהא נורא עלאה אש אוכלה אש, משאיב שאיב כל שום עביות המאכל שלפי ערכו הגבוה מאוד. וגם שמחת היין

'אצילות איז אויך דא', הכה המסור בידי כל אחד להוריד אור ממקום גבוה עד לעומק ובכך לתקן את שבירת הכלים

מאיר הרש"ש על פי דיוק בדברי האר"י, שדרך התיקון להעלות את הניצוצות הללו ולתקנם, הוא על ידי שאיש ישראל המעורב מגשמי ורוחני, עומד בזה העולם ואומר לה' בתחינת תפלה: 'רבוני ויוצרי, כתבת בתורתך על ידי נביאך ואנשי סודך את סדר השתלשלות הבריאה ומעשה שבירת הכלים וניקת הקליפות מהם, כי תאוותך ורצונך שנשיבם אליך כבראשונה. אנא, האר פניך על עבדך וזכני בכח מסירות נפשי לעבודתך באור חדש שיופיע מעולמך ויאיר כל כך עד שהקליפות היושבות במחשך ישובו להאיר גם הם ויבוא התיקון השלם". ובכח הביטול וההשתוקקות מלתת שירד ה' להאיר בתוך החשיכה, נעשה כן שהקב"ה הגבוה מעל גבוה יורד לנוקבא דתהום רבה ועל ידי כך נברר הטוב מן הרע.

יוזף דבר גדול ונשגב למתבונן בו, שיש ביכולת אדם פשוט עד מאד - ולא רק לאנשים היודעים והמכוונים בכל ברכה ופעולה רזין דרזין ושמות הקודש וצירופים - לומר לה' בעת שמחזיק בידו מאכל שהוא מתאוה אליו: 'הנני עומד לברך כעת לשבוע משוב העולם הזה, אך רצוני להודיע קודם לכן ש'ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם' ולא להיות 'אנא

המיתה. ולכן הודיע הכתוב זאת לישראל, להיות זה מגמתם כל הימים אשר הם חיים על האדמה למסור נפשם ורוחם ונשמתם לבורא עולם ה', ובכח מסירת נפשותינו למיתה, אנו מעלין ניצוצי הקדושה האלו מתוך הקליפות למקום מרום שבתם, כידוע מעשרה הרוגי מלכות. ולזה היה עיקר הבריאה, לתת שכר לצדיקים שעל ידי מעשיהם הטובים מעלין הניצוצין ההם'.

ה. על פי דברי ה'באר מים חיים' (פרשת בראשית): 'ידוע מה שכתב האר"י ז"ל בכמה מקומות בסוד הפסוק הזה [ו'רוח אלהים מרחפת על פני המים' (בראשית א ב)] כי רפ"ח ניצוצי קדושה נשארו בתוך הכלים האלו, וצריכין עם בני ישראל להעלותן תמיד מעט מעט בכח תפילה ומעשים טובים, ונרמז בתיבת 'מרחפת' שהוא מ"ת רפ"ח, כי רפ"ח ניצוצין ירדו לתוך הקליפה בסוד

אמלוק', כדי למשוך על ידי כך אור חדש שיאיר גם בתוך הדבר הגשמי הזה'. והוא אכן זוכה להשיג את מבוקשו הגדול להוציא לחופשי את הקליפות שירדו לשם בעת שבירת הכלים, כי השי"ת יורד עד אליו אחר שהתבטל אליו וזהו בחינת 'מ"ה החדש' (עץ חיים שער י פרק ב-ג)^ט, שהביטול הקרוי 'מה' מלשון 'ונחנו מה' (שמות טז ז) שמביא הארה חדשה של אלוהות לתוך הגשמיות, וכמעשה רב שהגידו על המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע, שפעם אחת הניח ידו כנגד לבו ואמר באש קודש: 'אצילות אִיז אוֹיך דָא'. והוא כאמור, שביכולת האדם להוריד את ה' עד מטה, שאצילות כבודו ית' תהיה ממש למטה.

ועבודה זו של בירור האלוהות בתוך הגשמיות איננה רק של צדיקי עליון, אלא מסורה לכל וחובת יחיד של כל אחד מישראל, שבכל עת שזוכה להתגבר על יצרו ודוחה אותו ומתבטל בכך לה', נופל עוד מסך המבדיל וביכולתו למשוך כח אלוהי חדש שיגרום לאור האלוהות שבתוך הכלי לצאת ולהאיר בעולם שיש מנהיג לבירה, ולברר ולהוציא מנוקבא דתהום רבה ניצוץ קדוש שנפל בעת השבירה, עד שנזכה לתיקון השלם בביאת גואל צדק במהרה.

'מזכירין יציאת מצרים בלילות', טעמו של רבי אלעזר בן עזריה בזה

על פי המתבאר עד הנה, מובנים וערבים דברי רבי אלעזר בן עזריה במחלוקתו עם חכמים (ברכות פ"א מ"ה), האם מזכירין יציאת מצרים בלילות אם לאו, שלדברי חכמים אין מזכירין ולדעת רבי אלעזר בן עזריה מזכירין.

שרצה להיות מלך ואמר שהוא 'יש', לכן 'וימת', רצה לומר, נופל ממדריגתו. 'וימלך תחתיו הדר' - מלשון הדור נאה, וזהו מ"ה החדש, ובזה היה התיקון.

ט. דברי המגיד ממעזריטש זי"ע (אור תורה פרשת וישלח) בפסוקים הרומזים לשבירת הכלים כמובא בדברי האר"י (עץ חיים שער הכללים פרק ד-ה): **'וימלך וימת** (בראשית לו לא-לט). **רצה לומר, לפי**

בי קריאת שמע עניינה קבלת עול מלכות שמים שלשמה יצאנו ממצרים כמאמור הכתוב (במדבר טו מא) 'אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים', ובה מייחדים את שמו ית' לעילא ולתתא, בפסוק 'שמע ישראל' - יחודא עילאה, ששבח נותנים לו כל צבא מרום, והוא לבדו מנהיג את העולמות במידותיו הקדושים חג"ת נה"י, ובפיסקת 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' - ביחודא תתתא, ש'מלכותו' קיימת גם בעולם הזה"א (זוה"ק ח"א יח:).

ומסכימים על כך, הרי הוא כאילו הורגנו באותה שעה עליו ית', כי כל המסכים על זה כאילו עשאו'. וראה בב"ח (או"ח סי' סא ס"א) שכתב זאת גם כן.

ודבר זה הוא אחד מן האזהרות שכתב הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע ב'צעטיל קטן' (אות ב) אשר יעשה אותם האדם וחי בהם: **'בפסוק א' של קריאת שמע וברכה ראשונה של שמונה עשרה, יהרהר כנ"ל [מחשבת מסירות נפש], ועוד יכוין, אם יענו אותו כל אומות העולם בכל עינים קשים, ויפשטו עורו מבשרו להכחיש חס ושולם בייחודו, יסבול כל היסורים ולא יודה להם חס ושולם, ויצייר בדעתו ומחשבתו כאלו עושין לו כנ"ל, ובזה יצא ידי חיוב קריאת שמע ותפלה כדין'.**

יא. וראה באורך בתניא קדישא (שער יחוד והאמונה פרק ז), שם ביאר את ענין ייחוד עילאה ותתתא וצמצום העולמות על פי זה, ומשם מקור הדברים כאן.

י. ראה ב'זוהר הקדוש' (ח"ב קיט:): **'ומייחד לקודשא בריך הוא בכל יומא, למהוי מיתתיה ב'אחד', כגוונא דשחיטת בהמה בתריסר בדיקות דסכין, ובסכין דאינון אח"ד'. ובתרגום: 'ואותו המייחד את שמו של ה' בכל יום שתהיה מיתתו ב'אחד', כשם ששחיטת בהמה נעשית רק אחר י"ג בדיקות בסכין, שי"ג עולה אח"ד'. ובמקום אחר (ח"ג לג. ברע"מ): **'דבכל יום ויום, צריך בר נש לאהדרא בתיובתא ולממסר רוחיה לגביה דיפוק ב'אחד'.****

וזו לשון הרשב"א (שו"ת ח"ה סי' נה): **'והכלל, שצריכין אנו לקבוע בגפשו הסכמה מוחלטת בכל עת שנקרא הקריאת שמע, שאנו מסכימין למסור כל תאוותנו וחשקי לבבנו וכל נפשנו מן האברים ועד נטילת נפש והממון על יחוד קדושת שמו וקבלת מלכותו. ושנראה בצירוי הלב כאילו באנו לידי כך וקיימנו. והוא אומרו (תהלים מד כג) **'כי עליך הורגנו כל היום', וכי אפשר ליהרג בכל יום, אלא שבכל יום שאנו קורין בקריאת שמע 'ובכל נפשך'****

יסודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

י

ופסוק ראשון של קריאת שמע 'שמע ישראל' יחד עם פיסקת 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' עולה יחד מ"ט אותיות, כ"ה מהם ב'שמע ישראל' וכ"ד הנותרים ב'ברוך שם"י (שם ח"ב קלט: תיקון"ז הקדמה יד), והם מכוונים למ"ט שערי בינה שעליהם נאמר (תהלים ח ו) 'ותחסרהו מעט מאלהים' (ר"ה כא). ורק לעתיד כשימלא כבודו את כל הארץ יהיה גם ב'ברוך שם' שהוא יחודא תתא כ"ה אותיות, ואז יהיו תמים יחדיו ויעלו למספר נ' שיתגלו נ' שערי בינה בעולם.

ומהאי טעמא סברו חכמים שאין הזמן גרמא להזכיר יציאת מצרים שעניינה הייחוד הגדול בלילה ד'ליל לילה אלא גלות' (זו"ה ח"ב תיקונים עט:) כי בזמן הגלות נסתר מאיתנו היחודא תתא בעולם שנתברר ביציאת מצרים, ורק ביום שהוא רומז לאור הגאולה יכולים להזכיר את יציאת מצרים, לזכור שנעשינו עבדי ה' וקיבלנו עול מלכותו עלינו בשלמות, ובעת הגאולה יושלם הייחוד להיות בן נ' אתוון.

אכן, רבי אלעזר בן עזריה שהיה גדול בתורה כל כך, שעוד בהיותו בן י"ח שנים כבר נמנו חבריו להכתירו כנשיא ישראל (ברכות כז:) והיה נקרא 'קופה של בשמים' לפי שהיה בו הרבה מיני חכמה (גיטין מז:), ונמנה על המשפחות המיוחסות לכהונה (רש"י יבמות פו: ד"ה רבי אלעזר בן עזריה), וגם היה רב חיליה ביראת שמים ויראת חטא, שפעם אחת יצאה פרתו של שְׁכָנו בשבת עם רצועה בין קרניה (שבת נד:), וכיון שלא מיחה בידו גזר על עצמו תענית עד שהשחירו שיניו מרוב צומות (ירושלמי שבת פ"ה ה"ד), הרגיש וידע שבלייל מכת בכורות הזריח ה' אור גדול - לילה כיום יאיר (זוה"ק ח"ב לח.) עד שהתבטלו כל קליפות וטומאת מצרים, ולפיכך פסק ש'מזכירין יציאת מצרים בלילות', להורות וללמד שיש בכוחנו להוריד את

ברזא דלעילא, יעקב בעא לאתקנא לתתא ברזא דיחודא ואתקין בכ"ד אתוון ואינון 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' ולא אשלים לכ"ה אתוון, בגין דעד לא אתתקן משכנא' וכו'.

**יב. לשון ה'זוהר הקדוש' (ח"ב קלט:):
'ואתקין משה כ"ה אתוון ברזא דפסוקא דיחודא דכתיב (דברים ו ד)
'שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה'
אחד' ואינון כ"ה אתוון גליפן מחקקן**

ה' למטה בהארה חדשה כמו שהיה אז בימי צאתנו ממצרים שנאמר שם (שמות ב'ב) 'ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה', כי יש ליציאת מצרים שייכות גם עתה בזמן הגלות להעלות את הקדושה הנפולה אצל הקליפות, כשיודעים ומתכוונים להוריד את ה' ולקדש את העולם.

ואף שאיננו בהאי דרגא שבכל עת שנקרא בשם ה', 'בוא ה' וירד ממקומו אלינו בדרגת 'אני ה' – ולא מלאך ולא שרף (הגדה של פסח), **אבל** בוודאי בשעה שמתהלכים בביטול לה' ומבקשים סייעתא מן שמיא שהוא היפך מ'אנא אמלוך', יש השראת השכינה היורדת ובאה כמו שכתוב (ישעיה נז טז, וראה סוטה ה.) 'אני את דכא אשכון' שה' מגיע לנמוכי הרוח, ומתקיים (שמות כ כא) 'בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך', ומזה יש כח לברר את הניצוצות שנפלו בין הקליפות בעת שבירת הכלים מכח ההארה החדשה שמביא ה' עלינו.

**'שני מלכים בכתר אחד', פירוד השמש והירח כפירוד
'שמוע ישראל' ו'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'
ותיקונם לעתיד**

הדברים שאמרנו עולים בקנה אחד כפתור ופרח למובא (הגדה של פסח לבית ראפשיץ) משמו של הרה"ק רבי משה מראזודאו זי"ע, שמספר התיבות 'המאו"ר הגדול' ממשל"ת היו"ם המאו"ר הקט"ן ממשל"ת הליל"ה (בראשית א טז), עולה במכוון 'שמ"ע ישראל' הוי"ה אלהינו הוי"ה אח"ד, ברו"ך ש"ם כבוד מלכותו לעולם ועד' [עה"כ].

שכן, חמה ולבנה רומזים על יחודא עילאה ויחודא תתא – כפי ש'שמע ישראל' הוא רמז ליחודא עילאה ו'ברוך שם' ליחודא תתא. ורמז יש בהקשרם של דברים, שכמו שבבקשת הירח למלוך לבדו על הארץ נגרם פירוד ומיעוט הירח (חולין ס:) אשר כל הרעות מסתעפים מזה^ג (זוה"ק

יג. כה הם דברי ה'זוהר הקדוש': **אתברי סיהרא חסר נהורא דאזעירת**
'ביומא רביעאה עבד נהורין, וכדין **גרמה, ובגין דאיהי 'מארת' חסר וא"ו,**

ח"א קסט: עץ חיים שער לו פרק א) ואין הייחוד שלם, כמו כן קליפת ה'אנא אמלוק' גרמה לשבירת הכלים שלא יוכל היחוד של קריאת שמע להיות כראוי עם 'ברוך שם' - לחבר עילאה ותתאה יחדיו. ולכן נחסר במניין הגימטריא הנזכר מספר אחד^ד, לומר שאין הייחוד שלם, ורק לעתיד שיקויים בנו 'והיה אור הלבנה כאור החמה' (ישעיה ל כו) ושני המלכים ישתמשו בכתר אחד, אזי יגיע גם זמן קריאת שמע של 'שחרית', שייחוד עילאה ותתאה של קריאת שמע ו'ברוך שם' יתאחדו והיו במנין נ' – כנגד נ' שערי בינה - וכאמור.

**'מ"ה החדש', ביטול חדש לה' המשתלשל מעצמיותו ית',
שבכוהו להדים את הנמוך ביותר מבין הקליפות**

הנוגע לעניינינו מן האמור, שבירת הכלים וחטא אדם הראשון אינם פגמים וחסרונות המחכים לתיקונם רק על ידי כמה צדיקים וחסידים שבכל דור ודור, אלא עבודת יחיד לכל אחד ואחד, שלכולם יש שייכות וקשר הן לפגם הגדול של 'אנא אמלוק' שנתהווה בעת בריאת

חרבים ובשדות חזקים ובמדברות חרבים, וכולם מצד רוח הטומאה.

וזה לשון ה'של"ה הקדוש' (פרשת שמות שובב"ם ת"ת אות א): **'עוד נודע ונתפרסם בספריהם, כי מכח ענין קטרוג הזה, נמשך למטה קטרוג הקליפה, הוא היצר הרע הוא השטן היורד ומחטיא ועולה ומקטרג (ב"ב ט"ז).** ולעתיד יהיה 'אור הלבנה כאור החמה' (ישעיה ל כו), ויתבטלו הקליפות, ויהיו כולם יודעים את ה' ולא יהיה יצר הרע'.

יד. כשמחשבים זאת מבלי הכולל.

אתיהב דוכתא לשלטאה כל רוחין ושדין ועלעולין ומזיקין וכל רוחי מסאבי, כלהו סלקין ושאטין בעלמא לאסטאה, ואתמנון בדוכתי דאתחריבו ובחקלין תקיפין ובמדברין חריבין, וכלהו מסטרי רוח מסאבא'.

ובתרגום: ביום הרביעי עשה מאורות, ואז נבראה הלבנה חסרה אור שהקטינה עצמה, ומשום שהיא 'מארת' חסר וא"ו, ניתן מקום שישלטו בהם כל הרוחות והשדים ורוחות סערה ומזיקים וכל רוחות הטומאה, שכולם עולים ומשוטטים בעולם להסטות, ונתמנו במקומות

העולם וכן בחטאו של אדם הראשון שאמר גם הוא 'אנא אמלוך' והשתמש בהנאות גשמיות ק"ל שנים, והן לבחינת התיקון לזה, שכאדם עומד בעת ניסיון קשה יש בידו שני דרכים: א. לשמוע בקול היצר המשדלו שלא לשמוע את דבר ה' אלא להיות מלך לעצמו וליהנות מחימום האהבה לדבר גשמי. ב. לעשות רצון ה' ולמסור את כל האהבה בביטול לה', ולבקש מה' שירד למטה ויזריח גם את חושך הקליפה. וכשהוא מתחזק ואוזר עוז להתבטל לפני ה' ולהתפלל 'תאיר ארץ מכבודך נגילה ונשמחה בך', אזי הוא מוריד אלוקות למקום נמוך מאד אף שאין רואים זאת בחיצוניות העולם, ומקרב בכך את ביאת משיח שבה יתוקן העולם במלכות שד-י, וכדברי הרה"ק מאפסא זי"ע ב'אוהב ישראל' (ליקוטים) המזרזנו בעבודה זו ואומר: 'יכול האדם לדבק בהטוב ולהכניע כל חלקי הרע. ועיקר התיקון הוא אם האדם הוא דבוק בבחינת מ"ה החדש, ובכל מעשיו רואה ויודע השפלות והקטנות שלו'.

ומצד זה אנו גדולים מהדורות הראשונים^{טו}, כי אף אמנם שהם בתורתם ובהליכותיהם היו גדולים מאיתנו, ואם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם, ואם הם כבני אדם אז אנו כחמורים (שבת קיב:), אבל בבחינה זו של הבאת אור ה' במקום הנמוך ביותר ידינו רמה, וכפי שכבר אמרנו בעבר

בשמחה וביראה מרוב כל, והיה נזהר בכל אות ותנועה ומלה לאומרה כדקא 'אות וכו'. ואם ישם אליו לבו, בודאי מי זה האיש אשר לא יאחזנו רתת וזיע שהמלך גדול ונורא שומר ושוקד על שפתיים של אדם נבזה חדל אישים, וכיוצא בזה. והוא מעין מה שאמרו חז"ל (גיטין נב.) ענותנותו של רבי זכריה גרם חורבן וכו'.

כך האדם ראוי לשום לב ולומר, כי הוא סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, וכל תנועותיו ודבורו

טו. בענין גנות הענוה הפסולה, נאה להביא את דברי הרה"ק מפולגאה זי"ע ב'תולדות יעקב יוסף' (פרשת עקב) משמו של מרן אור שבעת הימים ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע על כך: 'כמו ששמעתי ממורי, שרוב ענותנותו של האדם גורם שנתרחק מעבודת השי"ת, שמצד שפלותו אינו מאמין כי האדם גורם על ידי תפלותו ותורתו שפע אל כל העולמות, וגם המלאכים ניזונים על ידי תורתו ותפלתו, שאלו היה מאמין זה כמה היה עובד ה'

(מעיינא דמלכא גליון מט ועוד) כי בדור עקבתא דמשיחא מתגברים והולכים כל מיני נסיונות קשים ומרים שכמותם לא נראה מעולם מימות עולם ועד הנה, כי עיקר עבודתינו קודם ביאת משיח היא לרדת עד עמקי פי פחת של הנאות העולם השטוף כולו בעבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים - שהן שורש כל הקליפות והרע שבעולם, ולהעיד בתוך הטינופת שרצוננו לוותר על ה'אנא אמלוך' - הנאות ותאוות הגוף על ידי הבאת אור חדש עד לשם בבחינת 'מ"ה החדש', ולקרב את ביאת משיח שיתקיים 'והתהלכתי בתוכם' (ויקרא כו יב) שהקב"ה יטייל בגן עדן (ספרא בחוקתי א ג) עם הגופים שלנו שהיו נדמים לנו כגשמיים וכעת התברר שהם רוחניים וטהורים עד שראוי לטייל איתם כביכול עם השי"ת בצוותא חדא^א.

'אודייטא מודעת ליה חוביה', התורה מאירה את שכל האדם

על מנת להצליח בתפקידנו להוריד את ה' בהתגלות חדשה ולנצח את הקליפות המקיפות את הכלים שבהם אור ה', מן ההכרח להשקיע את המוח בתורה שיהפך להיות 'תורהדיג', לחשוב על דברי תורה ולהיות מונח בה בכל הרמ"ח והשס"ה,

לפי שהתורה היא הדבר הגדול ביותר ששייך, מחשבתו של הקב"ה ממש, וכשעוסקים בה מזדכך האדם ומחשבתו נעשית אלוהית והוא מתבטל

למטה נתעורר מדה זו של רחום למעלה בכל העולמות.

טז. ב'אלשיך הקדוש' (ויקרא כו יב): 'ולפי זה אומרו 'והתהלכתי בתוכם' הוא תיקון חיו, שאומר הוא יתברך, מה שאני מטייל עם הצדיקים בגן עדן שהוא עם רוחם, אטייל עמכם בגוף ונפש, ואין זה רק כי גם החומר יהיה זך ולקדש יחשב, והוא תכלית מה שאחר התחיה.'

והילוכו ועסקיו עושה רושם למעלה למעלה, בוודאי יזהר בכל דרכיו ועסקיו שיהיה לשם שמים. מה שאין כן בחושב האדם מה אני ספון לפגום או לתקן למעלה ולמטה שיהיה נרשם כל עסקי למעלה, ובזה הולך בשרירות לבו ויאמר אך שלום יהיה לי. ובאמת זה אינו, כי האדם על ידי מעשיו הטובים הוא דבוק בו יתברך ממש, וכמו שכתוב (דברים כח ט) 'והלכת בדרכיו', ועל ידי שהוא רחום

לה' לגמרי, עד שיכול לדחות את כל הרע החוצה ולמשוך את ה' אליו, ואז יש לאור האלוהי שנמצא בכל הבריאה מקום להתפשט ולהאיר על פני תבל את הדר כבוד ה' מכח האור החדש שמושך בכל עת שלומד ועוסק בתורה.

וכאשר אמרנו כן ראינו במתן תורה, שלפי שבני ישראל היו בביטול גמור אל ה' כנרמז במדרש (שיה"ר א יב) שהקב"ה 'מצאן ישנים' שפירשו שהיו בטלים ומבוטלים להשי"ת כמו אדם שהוא ישן ואינו תלוי בדעתו^(א), והשתוקקו ואמרו 'רצוננו לראות את מלכנו' (מכילתא פרשת יתרו מס' דבחדש ב), ירד ה' אליהם והחיה אותם בטל שעתיד להחיות בו מתים (שבת פח:), ונתן לנו את תורתו. ודבר זה קיים לעדי^(ב), שבכל יום ויום אנו מצווים לזכור את מעמד מתן תורה (דברים ד ט) ושיהיו דברי תורה בעינינו כאילו

שענין זה חוזר וניאור בכל עת שלומדים תורה, ולכן גם היום לדעה זו בעל קרי אסור בדברי תורה.

וזו שאמרו בגמרא (ב"מ פה.) 'מאי דכתיב (ירמיה ט יא) 'מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגידה על מה אבדה הארץ', דבר זה אמרו חכמים ולא פירשוהו, אמרו נביאים ולא פירשוהו, עד שפירשו הקב"ה בעצמו שנאמר (שם פסוק יב) 'ויאמר ה' על עזבם את תורתי אשר נתתי לפניהם', אמר רב יהודה אמר רב: שלא ברכו בתורה תחילה^(א). שעל אף שבני ישראל עסקו אז בתורה לא יכלה התורה להשפיע עליהם, כי לא החשיבו את התורה שהיא ניתנת להם עכשיו ממש שהוא דבר המצריך ברכה לפנייה ולאחריה, ולכן לא הגינה התורה עליהם.

י. כן איתא ג"כ ב'אמרי אמת' (לשבועות שנת תר"צ): **'מצאן ישנים, שינה היא שבטלים אז מהמציאות, ומתבטלים לרצון השי"ת.'**

ית. וכבר אמרנו בעבר, הוכחה ניצחת על כך שכח מתן תורה מתלווה ומאיר בכל יום כמו בשעה שעמדו ישראל על הר סיני, מהא דאמרו חז"ל (ברכות כא:): שבעל קרי אסור בתלמוד תורה, שכשם שניתנה התורה בסיני באימה וביראה ברתת ובזיע, כך צריכים להגות בה גם עתה, ומי שטומאתו עליו סימן הוא שלא היה בכובד ראש (רש"י שם כב. ד"ה מכאן אמרו). שאם חלילה מעמד מתן תורה היה דבר של עבר מבלי שייכות והתחדשות עתה, כיצד ניתן ללמוד שגם היום אסור בדברי תורה ממה שהיה בימים ההם, מוכח אם כן

היום ניתנו (רש"י שמות יט א ד"ה ביום הזה), ללמד שבכוחנו למשוך את השי"ת שירד עד המדור התחתון וישמיענו 'אנכי ה' אלהיך' בכח התורה שקיבלנו אז בהר סיני.

והוא שאמרו ב'זוהר הקדוש' (ח"ג כג:) על מעלת התורה שהיא מודיעה לבן אדם את חטאיו ואורחותיו הטעונים תיקון - 'אורייתא מודעת ליה חוביה'. שכן התורה משמחת לב ועינים מאירה כיצד יכולים להתקרב לה' ודוחה את כל הצמצומים וההסתרות הנגרמים מחמת החטאים.

והיינו טעמא שבימי השובבי"ם שנתקנו מאז (האר"י הקדוש בשער רוח הקודש שער ז, הרמ"ע מפאנו במאמר תיקוני תשובה פרק ד ועוד) לתקן את הקליפות שנפלו לנוקבא דתהום רבה מחמת חטאו של אדם הראשון (עירובין יח:), מוסיפים ללמוד תורה ויש שעוסקים בתורה בלימוד שעות רצופות^ט, כי אין לנו שיוור רק התורה הזאת המסוגלת לפתוח את הלב והמח ולעשותם אלוקיים ולמשוך אור חדש מלעילא, ולהדחיק בכך את הרע שיש בעולם המרחיק את אור ה' שנמצא ב'כלים' להאיר את העולם מזיו יקרו של הקב"ה.

'תאיר ארץ מכבודך נגילה ונשמחה בך', להביא את כבוד ה' בארציות, 'נגילה ונשמחה בך' - לשמוח בעצמיות ה' ממש

מעתה אין לנו אלא לגשת לכל דבר ופעולה שעושים בחדת קודש מתוך ידיעה שעל ידי הביטול אליו ית' והרצון להכניסו גם בדבר הגשמי, בא ה' ויורד לשרות בתוכנו אף אם הדבר גשמי עד מאד וכמאמר הכתוב (ויקרא טז טז) 'השוכן איתם בתוך טומאתם'. והוא דבר המבהיל על

בעלמא ועל דרך תענית שעות, נראה לי שדבר זה הוא ענין נפלא המועיל ומזכך ומכפר ומביא אותו אדם לתשובה וכפרה מעולה.

יט. זה לשון ה'יסוד העבודה' (חלק ג פרק ה אות ח): 'הקובע לו ללמוד ערך ה' שעות בלא שום הפסק דיבור בענין אחר ובלא ענין טעימה

הרעיון, שניתן כח ביד כל אחד ואחד להזמין את השי"ת לסעוד על שולחנו ולהכניסו לתוך מאכליו הגשמיים הבשר והדגים וכל המטעמים בכל ברכה וברכה, ולהודיע לכל ש'אלהינו' הוא 'מלך העולם' גם של הגשמיות הזו.

ואין זה שקר או רמיה כיצד בשעת הברכה אנו בדרגת 'מ"ה החדש' מפני שדחינו את הגשמיות קודם האכילה לרגע אחד ומביאים ידיעה חדשה שהכל נהיה בדברו, ומיד לאחר מכן אנו אוכלים את כל טוב הארץ הגשמי ומתענגים מהם, כי בשעת הברכה הכוונה אמיתית ושלמה שה' הוא אכן המלך הגדול היורד עד לשם - אף אם רגע לאחר מכן האדם מתגשם ואוכל לשובע נפשו.

**'זנהיה כולנו וכו' יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה',
הבח להתפלל על הכלל לפי שמתפללים על האלוקות
שתתגלה ותתפשט**

וכשיסוד זה ברור ובהיר, נעשה האדם מרומם גם בשכלו ומוחו ואינו עובד את ה' כעבד המשמש את רבו על מנת לקבל פרס (אבות פ"א מ"ב) ושואל על כל פעולה שעושה האם יגיע לו על כך שכר בגן עדן ויזכה לחיי העולם הבא או לא, כי אצלו המצות והעבירות המותר והאסור אינם חוקים ללא טעם כמו נימוסי המלכות ותקנות המדינה, אלא מתנות טובות מבית גנזיו של הקב"ה שיכולים להידיבק על ידם בו ית', להוריד את ה' לארץ ושיעלו לריח ניחוח לה' שזהו השכר הגדול ביותר ששייך לבשר ודם לתת גדולה ליוצר בראשית.

ובהיות האדם יודע שבכל פעולה שעושה יש כח בידו להוריד אלוקות ולשנות בזה את העולם כולו, אין זה פלא שמתפללים בכל יום

כ. בוודאי שאין בדברנו לומר נאות, מכל מקום כיון שבשעת שהותרה הרצועה לאכול שלא הברכה היתה כוונתו שלימה, נמצא שה' ירד למקום זה והתברר שהוא אדם אכל לאחר מכן באופן שאינו

בברכות התורה 'ונהיה אנחנו וצאצאינו וכו' וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה', ונושאים תפלה עבור כל קהל עדת ישראל שיעסקו בתורה, כי בכוחו של כל אחד הדבוק בה' ויודע שבעת לימוד התורה שלו הוא מוריד את ה' לשכון עמו - ומעורר מחדש את מעמד קבלת התורה בעולם, לבקש על הכלל כולו ותפלתו משפיעה.

'כח היולי' - מהופך, עבודתנו להפוך את מה שנראה גשמי שיהיה רוחני שוב

משהגיענו לכאן נוכל לומר, שכמו שיש 'כח היולי' שתפקידו להפך כל דבר רוחני להיות גשמי, כך יש בתוכנו 'כח היולי' הפוך, המְשַׁנֵּה דבר גשמי שיהיה רוחני על ידי שמבררים שהדבר הנצב נגדנו אינו גשמי כלל אלא רוחני. וכן הוא האמת, שמי שחי בדרגה זו הוא מגלה כסדר שהכל רוחני ואינו גשמי. ולמשל על זה נביא את מצות אכילת מצה, שהתמיהה ידועה, כיצד אומרים 'הא לחמא עניא די אכלו אבתנא בארעא דמצרים', הרי מצה זו שאנו אוכלים הנמצאת לפנינו איננה המצה שאכלו אבותינו אלא קמח ומים שנילושו זה עתה על מנת לאכול מצה, ואיך יכולים לומר על זה 'הא לחמא עניא' כ"א. אך כשיודעים ומכוונים שהמצה שצוה ה' לאכול בפסח אינה זו הנראית לנו גשמית אלא רוחנית שיש בה שמות הקדושים והיא לחם משולחנו של מקום כביכול – וכמבואר בגליון הקודם, בטלה השאלה מעיקרא כי אכן כן זוהי המצה – האלוהות שאכלו אבתנא גם בימים ההם בארעא דמצרים, ואיננו מדברים כלל מהקמח והמים הנראים בעינים גשמיות שזה המצה אלא מהאלוהות

שאכלו אבותינו, ולפיכך אף שבכל הספרים הנוסח הוא 'הא לחמא' מכל מקום האומר 'כהא לחמא' או 'הא כלחמא' לא הפסיד. ועיין ב'מגן אברהם' (שם ס"ק כד) שהפריך טענה זו וכתב לומר 'הא לחמא עניא'.

כא. ראה ב'פרי מגדים' (סי' תעג א"א ס"ק כד), וב'שו"ע הרב' (שם סל"ז) שהביא: **'יש מדקדקים לומר 'כהא לחמא' או 'הא כלחמא' לפי שאין שייך לומר 'הא לחמא די אכלו אבהתנא' שהרי אין זה הלחם ממש**

הנמצאת במצה מאז ועתה בקביעות בתוך מצות מצה. והם הם הדברים האמורים, שעייני האדם נפקחים לראות את האלוקות שבכל דבר ושיכולתו להאיר בכל ענין.

וכשארם חיי את חייו בדרגה נעלה כזה, ממילא הוא יונק חיות מכל קיום מצוה ו'גוטע זמן', ולא עולה בלבו לשאול מה לי לישוב בסוכה זכר למה שאבותינו בצאתם ממצרים ישבו בסוכות, או מדוע עלי להדליק נר חנוכה להעלות על נס מה שהיה בימים ההם בזמן הזה והרי כבר עבר מזמן גזירות יון אלפי שנים, ואכתי עבדי אחשורוש אנן ונמצאים בגלות. לפי שלדידה אין המצוה גשמית כמות שהיא קרשים ודפנות או שמן ונר של שמש הבאים לזכר הנס שהיה בשנים קדמוניות, אלא כח אלוקות המתעורר שוב כשמקיימים את רצון ה' ושומרים את מצוותיו כעת.

ואיש זה כשהוא מעמיק במחשבתו יותר ויותר, מסקנתו שהכל הוא אלוקות, ואם כן אותו השי"ת שנמצא בתוך המצות מצוי גם בכל פעולה ומחשבה, וממילא בכוחו להידבק בהשי"ת מכל דבר ודבר שעושה שזה תכלית בריאת כל העולמות להגיע לידי דביקות בהשי"ת בכל מעשיו כמו שפירש הרמב"ן במצות 'ולדבקה בו' (דברים יא כב) 'שתהיה זוכר ה' ואהבתו תמיד, לא תפרד מחשבתך ממנו בלכתך בדרך ובשכבך ובקומך, עד שיהיו דבריו עם בני אדם בפיו ובלשונו, ולבו איננו עמהם, אבל הוא לפני ה'".

'אור שבעת הימים', דביקות הצדיקים בשורש שהיא דרגה למעלה מכל זה

ודע עוד, דאף שאמת נכון הדבר שביארנו שה' יורד ובא לתוך הגשמיות על ידי רצונו להמליכו שם, אבל כשמעמיקים דעת במה שאמרנו שהשי"ת מתגלה בתוך המעשה הגשמי שאנו עסוקים בו, בוודאי נהפך האדם להיות רוחני יותר ויותר עד שמואס ממילא בעבודה להתעסק עם דברים גשמיים ולהעלותם על ידי משיכת ה' לתוכם, אלא מבקש תענוג גדול יותר מהכל להידבק בה' אחד בשורש כל המידות ששם אין צריכים

כלום זולתי להתקרב לה' ולא באים מעולם לידי נפילה והשתקעות בהבלי העולם הזה^כ, ובכך מתקנים גם את הדברים הגשמיים שנפלו בעמקי הקליפה המתבטלים מעצמם בפני מי שדבוק בשורש השרשים.

זזה היה כח הצדיקים הגדולים ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע והרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע ועוד, שרבות אלפי ישראל דבקים ותאבים להידבק בדרכם ומורשתם עד היום הזה למרות שעברו שנות דור מאז שהסתלקו לגנזי מרומים, שמרוב עבודתם ודביקותם בשורש שהיא גבוהה מהעבודה של דביקות בתוך המידות - להביא את ה' בגשמיות, זכו להאיר ולהביא את ה' במקומות הנמוכים ביותר שיזרח משם כבוד ה', ומהם אנו שואבים חיות לעמוד בנסיגות ולקדש שם שמים בביטול והכנעה המביא הארה של 'מ"ה החדש'.

ואשר על כן קרוי ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע בתואר 'אור שבעת הימים' (כמופיע בספרי הרה"ק מקאמרנא זי"ע) וכן ידוע שבמחיצת הרבי ר' אלימלך בקע אור הגנוז בעת שהתפלל תפלת ערבית^כ, כי הני תרי

להביא ברכה ואלוקות במידות, אבל שם עדיין לא ברור שהאדם ישתנה לגמרי מן הקצה אל הקצה להיות רוחני, ויש חשש אולי ישוב לסורו כבראשונה להיות מונח בגשמיות, אבל כשהדביקות היא בשורש עצמיותו ית', אזי השינוי הוא תמידי שאינו פוסק. [משל זה אמרו רבינו זי"ע בהיותו מטופל ל"ע ומסובב ביסורים, וראה בכל מה שעבר עליו לימוד לעבודת ה'].

כג. על פי המסופר מהרה"ק מראפשיץ זי"ע שחשקה נפשו לראות את רבו הרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע במנהגו

כב. משלו משל למה הדבר דומה הדביקות בשורש, לחולי המחלה הידועה ה"י שתרופתה השקאת החולה בכימותרפיה על מנת להשמיד ולהרוג את התאים הנגועים במחלה, שגם כאשר יש סייעתא דשמיא והדבר פועל את מבוקשו, קיים חשש תמידי שמא על אף שהתאים הללו נעשו בריאים, בשורש האדם נותרו עדיין גרורות מהמחלה שלא התרפאו וביום מן הימים אלו יתעוררו ל"ע ואז דרכי הרפואה יהיו קשים עד מאד, מחמת שהמחלה כבר למדה להתגבר על הרפואה הקודמת וצריכים רפואה ותרופה חזקים יותר. ונמשלו בעניינינו הוא, שאף אמנם שיכולים

ועוד צדיקים כמותם זכו להיות דבוקים כל כך בשורש, עד שאצלם היה בחינת לילה כיום יאיר וכבוד ה' היה שווה אצלם כאור שבעת ימי בראשית כמו קודם פגם הלבנה כשהחמה והלבנה – היחוד עילאה ותתאה האירו יחד, וכוחם מתלווה עמנו עד היום הזה^י.

יש זמנים מסוגלים שיכולים להתעלה ולהתעלס לה' שלא להיות עסוקים רק להוריד את ה' אלא להיות מקושר בשורש העליון כמו אותם צדיקים קדושים שבכל ימיהם אשר חייו היו בדרגה עילאה זו, אבל העבודה התמידית שלנו היא קודם כל להוריד את ה' למטה ולתקן בכך את הניצוצות הקדושים שנאבדו בשבירת כלים.

גל עיני ואביטה נפלאות', להסיר את המסך המבדיל ולראות בכל דבר אלוקות

היוצא מאריכות הדברים להוראה ולמעשה, בכל דבר ודבר יש עצמיות אלוקית גנוזה שתפקידנו להעלותה שוב למקומה העליון כמו שהיתה קודם שנפלה בשבירה. וצדיקי הדורות ואנשי קודש שהיו בטלים ומבוטלים לה' מכל וכל, וגם גופם הגשמי היה כולו קודש לה' וכאותה

אנו ללא ספק, שכל אנחה אמיתית שתצא מלבו של איש ישראל עד ביאת משיח, כוחה מעבודת ה' בעל שם טוב הקדוש זי"ע. כי הוא הגבר אשר הוקם בכח עבודתו וביטולו לשורש להביא אור אלוהי בזה העולם, וממנו נמשך עוז ותעצומות לכל יחיד ויחיד עד שיבוא משיח שיתגלה בכח הפצת מעיינות החסידות על פני כל העולם, להודיע שה' נמצא בכל מקום ויכולים להידבק בו על ידי תשוקת הלב והביטול אליו.

להתפלל תפלת ערבית ביחידות, ולשם כך נכנס והתחבא תחת אחד הרהיטים בחדר, וכשאזר הרבי את הגארעטל סביבו לקראת התפלה הבהיק בחדר אור גדול שלא יכל שאתו ונתגלה, והרבי ר' אלימלך מיהר להוציאו והוסיף לו שאם היה נותר להמתין עוד מעט כשהיה מקיף סיבוב שני באבנטו, בוודאי היתה פוסקת נשמתו ממנו.

כד. וכמו שאמר הרה"ק רבי מרדכי מטשערנאביל זי"ע, שמובטחים

שאמר הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע 'הלואי שיהיה לבני אדם נשמה טהורה מזוככה כמו הגוף שלי' (אורח לצדיק לבנו הרה"ק רבי אלעזר זי"ע פרשת תזריע), זכו להעלות ולברר שם כבוד מלכותו באופן מאד נעלה על ידי שביטלו עצמם לעצמיות הוי"ה ברוך הוא, אבל אנחנו שכח הראיה הרוחני שלנו פגום ויש מסך המבדיל המסתיר מאיתנו לראות את החיות האלוקית מפאת חטאינו ובפרט מחמת החטא הידוע שפוגם את ראיית העינים הגשמית^ה הרומזת על סמיות העינים הרוחנית, אין בכוחנו להידבק ממש בעצמיות הבורא זולת בעת רצון גדול או בקרבת אלהים גדולה עד מאד, ולכן עיקר עבודתנו להוריד את ה' למקום הנמוך ולברר שגם בתוך תאוות המאכל המשתה וכל צרכי האדם יש נקודת ה' שהיא בחינת מ"ה החדש'.

'ואנכי הסתר אסתיר', הטעם שה' אינו מראה שהוא שוכן בתוך כל דבר הוא לטובתנו

ולחזק ברכיים כושלות נאמר, שזה שאיננו רואים בעליל עד כמה כל התגברות שלנו מעלה נחת רוח לפניו ית' ומבררת את הניצוצות שנפלו בעומק הקליפות, הוא מטובו הגדול, שאם היה גלוי ומפורסם הדבר לכל, לא היה מציאות של נסיון וקושי בעולם, כי כולם היו רודפים מעצמם לדעת את ה' ולהידבק בו, ורצונו הקדום שיכירו את שמו דווקא מתחתיות ארץ ומן החושך היה בטל.

וצא ולמד מהא דמצינו במעמד קריעת ים סוף, שאחרי שזכו להשיג מן האות גדולים שלא ראו יחזקאל בן בוזי וכל שאר הנביאים (מכילתא שם מס' דשירה ג) וכל אחד ואחד היה מראה באצבעו ואומר 'זה אלי ואנוהו' (שמו"ר כד טו) עד שלא רצו ללכת משם כלל מרוב שנדבקו בה' והוצרך משה להסיען בעל כרחם משם (מכילתא שם מס' דויסע א) כמו שנאמר (שמות

כה. ראה רמב"ם (הל' דעות פ"ד הי"ט): העינים, וכל שתצא ביותר הגוף כלה ש"ז היא כח הגוף וחיינו ומאור וכוחו כלה וחיינו אובדים'.

טו כב) 'וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף', מכל מקום כיון ותכלית העולם ומהותו הוא העבודה מתוך קושי והיא אשר מעלה חן לפני ה', העמידם הקב"ה תיכף ומיד בניסיון שהתלוננו על משה רבנו ובקשו מים לשתות ובשר לאכול (שם פסוק כד, שם טז ג), והסתיר מהם את שזכו להשיג עד עתה כמה פועלים מעשיהם 'ושם ניסהו' (שם טו כה), כדי שיעלו לפניו נחת רוח מתוך מסה ומריבה ויפלו בשאלות של 'היש ה' בקרבנו אם אין' (שם יז ז) ומשם יגלו שם כבוד מלכותו (ראה זוה"ק ח"ב ס.).

והוא הדבר גם בדידן, שבכוונה תחילה מסתיר ה' את הנחת רוח שפועלים מעשינו, לפי שרצונו שנגלה את שם כבוד מלכותו במקום הנמוכים מתוך קושי ורוב עבודה שהיא תכלית הבריור השלם, וכפי מה שזוכים להתמיד בדרך זו ומתבטלים לה' ומבקשים בזכות זה שיאיר אור חדש לברר את חלקי הקדושה שהתפזרו משברי הכלים, זוכים להוריד את הקב"ה לארץ בכח הארת 'מ"ה החדש'.

וכשנפתח פתח זה, יכולים להתעלות יותר ויותר ולהיכנס בשער לה' אשר צדיקים יבואו בו להידבק בשורש השרשים – באור העצמיות ששם הכל רוחני וטוב ומזריח משם אור שבעת הימים הגנוז וצפון לצדיקים לעתיד לבוא, אשר על זה מבקשים 'אור חדש על ציון תאיר ונזכה כולנו יחד במהרה לאורו'.

ניתן להשיג כל הגליונות
היו"ל ע"י המכון

ירושלים

בביהמ"ד סקווירא
גני גאולה
ביהמ"ד נחלת עקיבא

בני ברק

מקוה וויזניץ
רח' רבינא
וויזניץ ספרים געשעפט
ביהמ"ד בעלזא
בית פנחס

בית שמש

ביהמ"ד תולדות אהרן
רח' בן איש חי

חיפה

ביהמ"ד סערט וויזניץ
#128 ארונת
לסדר מוקד בארה"ק
יש לצלצל 053-310-5675

בארא פארק

בבית מדשינו הגדול
1353 55st

וויליאמסבורג

ביהמז קיט"ל בית מנחם צבי
לאקער #6 (אצל המקוה)
בנין בראך
לאקער #216

מאנסי

ביהמ"ד סאטמאר 1
לאקער #5
ביהמ"ד הגדול וויזניץ
לאקער #183
אצל הציון הק' של רבינו זי"ע
בביה"ח וויזניץ

מאנטריאל

בביהמ"ד סאטמאר פארק
לאקער #23
ביהמ"ד אהבת ישראל וויזניץ

בעזרת ה' במהלך השבועות הקרובים
יתווספו מוקדים נוספים בכל העיירות

לסדר מוקד הפצה בביהמ"ד או שכונה שלך
יש לפנות להמערכת במס'

718-400-7750 x2

או באימייל

office@mechonsb.com